

EUROPEAN GREEN DEAL

Europa skal bli verdens første klimanøytrale kontinent. EUs nye klimaplan kombinerer raske utslippskutt, rettferdig omstilling og strategier for å bli verdensledende innenfor grønn industri.

European Green Deal (EUs grønne giv) ble lansert av kommisjonspresident Ursula von der Leyen i desember 2019 og er en av Europakommisjonens viktigste prioriteringer. Planen skal fungere som et veikart der hovedmålet er å oppnå netto nullutslipp i EU innen 2050, og der økonomisk vekst er koblet fra uttak av naturressurser. Slik skal EU oppfylle forpliktelsene i Paris-avtalen.

HVA INNEHOLDER GREEN DEAL?

EUs grønne giv er en overordnet strategi som fungerer som en paraply som dekker flere initiativ. Initiativene er en blanding av strategier og planer om lovendringer, og skal legges frem av kommisjonen over en periode på to år — flere av dem er allerede lansert.

Planen kan deles inn i tre hovedkategorier:

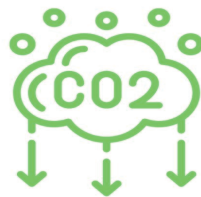

1. Energiomstilling og elektrifisering

Strømproduksjonen skal bli grønn, og tas i bruk i sektorer hvor olje og gass tidligere har dominert. Kommisjonen har foreslått:

Bindende klimalov

Denne lovfester klimamålet om netto nullutslipp i EU innen 2050. Hvert femte år skal kommisjonen kontrollere at unionen er i rute til å nå målet.

Forsterket klimamål for 2030

Kommisjonen har foreslått en oppjustering av EUs klimamål for 2030 fra 40 til 55 prosent utslippskutt (sammenlignet med 1990-nivået).

Energi og hydrogen

Energisystemet skal avkarboniseres og bli mer fleksibelt og effektivt, fossil energi skal (på sikt) ut av energimiksen og byttes ut med fornybare kilder, som vind- og solenergi, og det skal investeres i grønn hydrogen.

Vindkraft til havs

Kommisjonen vil øke kapasiteten for havvind fra dagens nivå på 12 GW til 300 GW i 2050. Det gjelder bunnfast og flytende havvind, bølge- og tidevannskraft og flytende solenergi.

2. Industri og sirkulærøkonomi

Europeisk industri skal kutte i utslippene og bli mer effektive. Det skal også legges opp til sirkulære forretningsmodeller. Kommisjonen har foreslått:

Sirkulær økonomi

EU ønsker en ny økonomisk modell for Europa og vil frikoble verdiskaping fullstendig fra ressursforbruk. Produkter skal få lengre levetid, kunne resirkuleres og lages av resirkulerte materialer. I tillegg vurderes det krav om standard ladekabel for alle mobiler i Europa.

Kjemikalier

EU vil begrense bruken av fluorstoffer, forby de mest skadelige kjemikaliene i produkter som leketøy og rengjøringsmidler, og investere i produksjon og bruk av kjemikalier som er trygge og bærekraftige.

Renovering av bygninger

I dag står bygninger for 40 prosent av energiforbruket i EU. For å få ned dette ønsker EU å renovere 35 millioner bygninger og skape 160 000 nye jobber i byggebransjen.

Industri

EU vil avkarbonisere og modernisere sement- og metallsektoren, og utvikle stål med nullutslipp innen 2030.

3. Biologisk mangfold og matproduksjon

Landbruket skal bli mer klima- og miljøvennlig, og arealbruken skal ta mer hensyn til naturen.

Kommisjonen har foreslått:

Fra jord til bord

Det europeiske matsystemet skal ta større hensyn til klimaavtrykk, dyrevelferd og naturmangfold. EU vil redusere bruken av antibiotika, kunstgjødsel og sprøytemidler, stoppe nedgangen i pollinatorer, halvere matsvinn, gjøre 25 prosent av landbruksområdet økologisk med mer.

Biologisk mangfold

EU vil gjenopprette og bevare det biologiske mangfoldet i Europa, og har foreslått å plante tre milliarder trær, erklære 30 prosent av Europas land- og sjøområder som beskyttede, redusere bruken av plantevernmidler med 50 prosent, jakte på proteinkilder fra havet med mer.

I tillegg til disse skal det i løpet av 2021 komme strategier om finans, mobilitet, klimavoter, utslippskrav til biler, energiskatter og mye mer.

HVORDAN SKAL GREEN DEAL FINANSIERES?

Ambisjonen er å mobilisere minst tusen milliarder euro i løpet av det neste tiåret. Dette er på størrelse med verdien av hele det norske Oljefondet. Kommisjonen har satt av så mye som en fjerdedel av det foreslåtte EU-budsjettet for perioden 2021-27, samt 37 prosent av gjenreisningsfondet etter koronakrisen. Resten skal komme fra privat sektor, nasjonale regjeringer og den europeiske investeringsbanken.

Rettferdig

Ett av hovedprinsippene i den grønne given er at omstillingen til nullutslippssamfunnet må være rettferdig. Kommisjonen har derfor foreslått et fond for rettferdig omstilling til en verdi av 150 milliarder euro. Pengene skal gå til regioner og industrier som blir hardt rammet av omstillingen, som for eksempel kullavhengige industrier i Polen.

HVOR I EUS BESLUTNINGSSYSTEM ER PLANEN NÅ?

Så langt er EUs grønne giv kun en foreslått plan og ikke vedtatt politikk. Siden den inneholder mange strategier og lovforslag, blir ikke alt behandlet under ett. Hver og en av forslagene må gjennom standard beslutningsprosedyre med Europaparlamentet og Rådet. Det vil derfor ta tid før hele planen godkjennes.

Norge har allerede knyttet seg opp til EUs klimamål for 2030, gjennom klimaavtalen som Norge, Island og EU vedtok i 2019. Mye av det andre innholdet i EUs grønne giv er relevant for Norge gjennom EØS-avtalen, blant annet strategiene om sirkulær økonomi, fornybar energi og bygningsindustrien. Før alt dette kan behandles på Stortinget må det bli ferdigbehandlet i EU, EFTAs organer og EØS-komiteen. Det vil med andre ord ta en stund før den kommer til Norge.

Hva har dette å si for Norge?

EUs grønne giv innebærer en fundamental omlegging av økonomien hos Norges viktigste og nærmeste naboer og handelspartnere. Det som skjer i Europa vil avgjøre hva slags marked norske eksportbedrifter vil møte. Det vil for eksempel gjøre norsk gass mindre attraktivt. På den andre siden vil etterspørselen av grønn hydrogen, sol- og vindkraft øke. Det betyr at norske aktører, uavhengig av EØS-avtalen, må forholde seg til den grønne omstillingen som skjer i Europa.